

УДК 323.28:629.7(043.2)

Яківчук Ж. В., студентка,
Навчально-науковий юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Малярчук Н. В., к.ю.н.

ПОВІТРЯНИЙ ТЕРОРИЗМ ЯК РЕАЛЬНА ЗАГРОЗА БЕЗПЕЦІ ПОЛЬОТІВ

За останні роки терористичні акти у різних сферах життєдіяльності суспільства набули широкого поширення. На жаль, разом із розвитком науки і техніки вдосконалюються також засоби та методи вчинення терористичних актів. Так у зв'язку зі стрімким будівництвом цивільної авіації набуло поширення здійснення так званого авіатероризму, який набирає шалених обертів не з точки зору частоти здійснення, а з точки зору продуманості дій, залучення професійного обладнання та людей, які здатні не роздумуючи вчинити терористичні дії.

Повітряний тероризм за останній час став реальною загрозою, але залучення протиповітряної оборони для його ліквідації може привести ще до більших збитків чим ті, що будуть попереджені. Тактика, яка застосовується з метою посилення силової складової, не може принести успіху, оскільки вона порушує права і свободи людини, тому викликає роздратування в суспільстві. Більш того, щоб забезпечити захист від повітряних терористів з достатньою ймовірністю, для цього потрібні значні кошти [1]. На жаль, не завжди кошти у таких великих розмірах відповідні органи можуть виділити, що є досить суттєвою проблемою сьогодні. Обмеження фінансування призведе до збільшення ризиків стосовно заподіяння шкоди життю та здоров'ю людей, які стали по неволі учасниками таких подій.

Не є секретом, що об'єкти транспорту особливо привабливі для терористів, оскільки в результаті здійснення терактів існує велика вірогідність понесення значних жертв і вірогідність паралізувати діяльність важливих сфер суспільства. Це у свою чергу може підірвати економічну чи політичну основу в державі. Тому дуже часто такий метод у вигляді застосування терористичних актів використовують для дестабілізації суспільства, навіювання паніки та стану незахищеності з боку держави.

Сучасний тероризм перевагу надає одному з найефективніших засобів пересування – повітряному транспорту. Пасажири та борт повітряного судна мають значну цінність для держави. Тому терористи вважають захоплення повітряного судна найбільш вигідним та дієвим способом отримання викупу, звільнення терористів, які відбувають покарання, та набрання популярності [2]. Безперечно, повітряні судна не становлять великої небезпеки для злочинців, адже запобігти вчиненню терористичних актів набагато важче в повітрі, аніж на землі. Проте, на відміну від мінімального ризику для терористів, існує значний ризик загрози життю пасажирів та екіпажу. Саме ця обставина робить авіатероризм одним із найнебезпечніших способів здійснення тероризму, оскільки в такому випадку шанси пасажирів та екіпажу на збереження життя в повітрі є мізерними.

Терористи можуть захопити будь-який літак при використанні мінімальних сил, які при цьому будуть ефективно застосовані, та професійних знарядь, що будуть лише сприяти виконання поставленого завдання. Характерним є і те, що неможливо негайно почати операцію по визволенню заручників, адже це дуже часто веде до їх загибелі. У випадку катастрофи більшість пасажирів гине, а терорист залишається анонімною особою [3, с. 2].

Застосування вибухівки, гранат, вогнепальної зброї є ключовим елементом у здійсненні терористичного акту. Злочинці знають: ніщо не служить демонстрацією рішучості краще, ніж вибуховий пристрій у руках терориста. Через аеропорти, пункти контролю, салони лайнерів і кабіни пілотів проходить фронт боротьби з тероризмом. Особливість сучасного тероризму також в тому, що він робить ставку також на те, що засоби масової інформації дуже детально розповідають про терористичні акти [1]. Здійснення таких терористичних актів породжує в суспільстві відчуття незахищеності та беспорядності, а також породжує зневіру щодо дієвості правоохоронних органів.

У правовому полі України на цей час вже склалася основа для належної діяльності в сфері безпеки цивільної авіації. Здійснюється ряд необхідних заходів, а саме огороження території та службових споруд аеродромів в цілях повної ізоляції їх від території і приміщень загального користування. Також встановлюється суворий пропускний режим, здійснюється охорона повітряних суден, у тому числі з обов'язковим використанням технічних засобів; передпольотний огляд повітряного судна; огляд вантажів, ручної поклажі, багажу та

особистий огляд пасажирів. На думку багатьох експертів, одним із важливих компонентів охорони від здійснення терористичних актів має стати постійна зміна систем забезпечення безпеки, щоб різноманітні угруповання не змогли визначити їх слабкі місця та можливі способи злому таких систем. Також для виявлення потенційних терористів повинен бути залучений психолог, який буде працювати серед екіпажу або серед пасажирів.

На основі вищенаведеного, можна з упевненістю сказати, що повітряний тероризм набуває обертів і кожна держава, вся міжнародна спільнота повинна щодня вносити корективи до систем забезпечення безпеки саме на землі, адже попередити щось набагато легше, аніж вживати заходів для його усунення.

Література

1. Камінський В.В. Боротьба з повітряним тероризмом має починатися із землі [Електронний ресурс] // Наука і техніка Повітряних Сил Збройних Сил України. – 2014. – № 1(14). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: file:///C:/Users/admin/Downloads/nitps_2014_1_5.pdf

2. Гладенко В.М. Проблеми розуміння сучасного тероризму / В.М. Гладенко. – Миколаїв: Миколаївський державний університет імені В.О. Сухомлинського. – 2005 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci>

3. Близнюков А.Г. Безопасность на воздушном и водном транспорте/ А.Г. Близнюков // Право и безопасность. – 2006. – № 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://dpr.ru/pravo/pravo_18_21.htm